

Norges vassdrags og Energidirektorat
Postboks 5091
Majorstuen
0301 OSLO

Sted:
Stjørdal

Dato:
31.05.2023

Vår ref.:
Deres ref.:

202212111 og
202100558

Merknader til RME ekstern rapport nr. 3/23 «Evaluering av bruken av syntetiske nett i måling av effektdistanse» og ekstern rapport nr. 4/23 «Oppgavevariabler for leveringspålidelighet»

Menon Economics (OE) har på oppdrag fra Reguleringsmyndigheten for Energi (RME) laget en rapport som evaluerer bruken av syntetiske nett i måling av effektdistanse (Ekstern rapport 3/2023). Rapporten konkluderer med at faktiske nett fremstår som bedre egnet til måling av effektdistanse enn syntetiske nett. Tensio har på lik linje med Menon vurdert bruken av syntetiske nett i måling av effektdistanse og støtter ut fra dette arbeidet rapportens konklusjoner. Videre arbeid med effektdistanse bør ta utgangspunkt i selskapenes faktiske nettinfrastruktur.

Thema har på oppdrag fra RME levert en rapport som beskriver selskapenes oppgave med å levere pålidelighet (Ekstern rapport 4/2023). Thema antar at totalkostnaden for leveringspålidelighet påvirkes av kundens lokalisering i nettet og kundens etterspørsel etter leveringskvalitet. I rapporten anbefales det en oppgavevariabel som øker lineært både med en faktor for distansen som selskapet skal levere kraft over og en faktor som kvantifiserer kundens etterspørsel etter leveringspålidelighet.

For etterspørsel etter leveringspålidelighet har Thema tatt utgangspunkt i normalisert KILE kostnad, kundetype og effektforbruk. For distansefaktor er det vurdert ulike alternativer med utgangspunkt i et syntetisk nett. Thema antar at metodene er anvendbar også på faktisk nett. I tillegg er oppgaven korrigert for kostnadsfordeler knyttet til skala og tetthet.

Themas rapport belyser enkelte interessante forhold ved innteksreguleringen. Samtidig viser rapporten at krav til leveringspålidelighet er krevende å implementere. Selv om det gjøres en rekke forutsetninger og forenklinger i arbeidet blir modellapparatet og beregningene svært tekniske. Forståelsen av beregningene og modellene vil være lite tilgjengelig og innteksreguleringen vil dermed bli mindre transparent.

Modellene til Thema har vært testet på syntetiske nett og vurderingene av pålidelighet er foretatt på resultater fra syntetiske nett. Tensio har liten tillitt til disse testene og rapportens drøftinger av ulike resultat siden datagrunnlagene for de syntetiske nettene er feilaktige og mangelfulle. I arbeidet med neste generasjons innteksregulering er det viktig at det tas et helhetlig perspektiv og at arbeidet gjøres i rett rekkefølge i en åpen og inkluderende prosess.

Arbeidet med leveringspålidelighet må derfor synkroniseres med annet pågående arbeid og gjøres samlet. Fagmiljøer ved Norges Handelshøyskole (NHH) har vurdert arbeidet til Thema. Deres vurderinger ble presentert på Nettregeringsdagen til Fornybar Norge 24. april. NHH har et annet perspektiv og mener det er viktigere å konstruere robuste oppgavevariabler som fanger oppgaven på en rimelig måte fremfor å separere ut pålidelighet som egen variabel. NHH spør seg om det er mulig å definere eller måle leveringspålidelighet slik dette er ønsket og påpeker at modellene som det jobbes med er svært komplekse med store tekniske utfordringer.

Kraftnettet er en samfunnskritisk infrastruktur og energi er en innsatsfaktor i all annen virksomhet. I dag er det stor enighet om at utviklingen av nettkapasitet har gått og går for tregt og at det finnes strukturelle utfordringer i nettet som må løses raskt. Utfordringene har vært synliggjort gjennom NOU 6/2022 «Nett i tide» og NOU 3/2023 «Mer av alt raskere». Distribusjon av mer energi gjennom nettet anses som en grunnleggende forutsetning for å innfri nasjonale miljøambisjoner og sikre fremtidig verdiskapning. Det er bred enighet om at kapasitetsutfordringene i nettet må løses – raskt – hvis ikke vil de industrielle mulighetene som energiomstillingen representerer gå tapt.

Tensio er usikker på om arbeidet med nye oppgavevariabler vil gi ønsket resultat, og om arbeidet er tilpasset nåværende og fremtidige utfordringer forankret i sentrale samfunns mål og ambisjoner. Det er andre viktigere endringer som kreves for å sikre samfunnet nok nett i tide. Dette gjelder blant annet behovet for å prioritere fordelingen av knappe kraftressurser ut fra samfunnsmessige kriterier. I tillegg trengs justeringer i regulatorisk virkemiddelapparat slik at nytt nett kan bygges enklere, raskere og mer i forkant av behov. Nettet kan utnyttes mer om risikotoleransen økes. Det er ikke termiske grenseverdier som bestemmer hvor mye kraft som flyter i nettet men den driftspolicyen som selskapene legger til grunn og selskapenes private toleranse for risiko.

Tensio mener det er fornuftig om mer inntekter kommer tidligere mens finanskostnadene er størst. Dette vil dempe finansutfordringene i selskapene og redusere gjeldsbelastningen. Hvis det regulerte investeringstillegget justeres kan inntekter flyttes frem i tid uten at de totale inntektene for selskapene økes. I tillegg bør anlegg under utførelse inkluderes i kostnadsgrunnlaget slik at alle kostnader dekkes løpende uten unødvendig venting. Dette vil også bidra til det samme formålet. Referanserenten må ha et tilstrekkelig nivå slik at det er mulig å sikre finansiering av nødvendig nettutbygging. Reduksjonen av rentesatsen i 2019 har vært uheldig og bør kunne reverseres.

Skattesystemet er effektivt for å stimulere ønsket adferd. Her bør det vurderes økte saldoavskrivningssatser på nyinvesteringer. Disse kan settes til et nivå som tilsvarer fiberkabler eller skip, fartøyer mv. dvs. enten 14 % eller 20 %. En friinntektsregel for investeringen i nett de neste ti årene etter modell fra norsk sokkel på 50 % over rater på 12,5 % over 4 år ville styrket gjennomføringsevnen til selskapene og signalisert at samfunnet er villig til å løfte investeringene i en felles dugnad. Dette ville også redusert behovet for å ta opp mer tyngende gjeld enn nødvendig og hatt en gunstig fordelingsmessig profil.

Løsninger på disse grunnleggende utfordringene må prioriteres høyere enn videreutvikling av mindre detaljer i inntektsreguleringen. Det er uansett nødvendig og positivt om bransjen involveres tettere i det videre arbeidet med leveringspålidelighet og om arbeidet kan løftes inn i etablerte referansegrupper på et tidligst mulig stadium.

Med vennlig hilsen

Vegard Strand– leder økonomiske analyser og rammevilkår, Tensio AS

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er elektronisk godkjent i henhold til interne rutiner.